

Het geloof in de Heilige Geest

Ds. J. IJsselstein - Heidelbergse Catechismus Zondag 20

Liturgie:

Psalm 51:6

Voorzang Psalm 18:0

Lezen Johannes 16:1-15

Psalm 119:9,47,80,86

Psalm 68:7

Psalm 138:4

Gemeente, de Catechismuspreek van vanmiddag gaat over Zondag 20, vraag en antwoord 53. Laten we Zondag 20 met elkaar gaan lezen.

Vraag 53: Wat gelooft u van de Heiligen Geest?

Antwoord: Eerstelijk, dat Hij samen met de Vader en de Zoon waarachtig en eeuwig God is. Ten andere, dat Hij ook mij gegeven is, opdat Hij mij door een waar geloof Christus en al Zijn weldaden deelachtig make, mij trooste en bij mij eeuwig blijve.

Tot zover Zondag 20. Het achtste artikel van de Twaalf Artikelen (want, jongens en meisjes, daar gaat het nog steeds over), het achtste artikel van de twaalf geloofsartikelen gaat over, en dat is ook het thema voor de preek:

Het geloof in de Heilige Geest

Er zijn drie aandachtspunten.

We letten als eerste op *Zijn Persoon*. De Catechismus zegt: *Dat Hij samen met de Vader en de Zoon waarachtig en eeuwig God is.*

We letten in de tweede plaats op *Zijn gave*. De Catechismus zegt: *Dat Hij ook mij gegeven is, opdat Hij mij door een waar geloof Christus en al Zijn weldaden deelachtig make.*

En we letten in de derde plaats op *Zijn troost*. Immers de Catechismus zegt, dat Hij *mij trooste en bij mij eeuwig blijve.*

Dus: Het geloof in de Heilige Geest. Er zijn drie aandachtspunten:

1. Zijn Persoon

2. Zijn gave

3. Zijn troost

Als eerste dus:

1. Zijn Persoon

Jongens en meisjes, eerst ging het in de Twaalf Artikelen over *God, de Vader, de Schepper van hemel en van aarde*. Zo begon het destijds allemaal.

Toen ging het over *Jesus Christus, Zijn eniggeboren Zoon, onze Heere*.
En nu gaat het dus over God, *de Heilige Geest*.

Maar als je goed kijkt in de Catechismus (dat moet je thuis ook nog maar eens doen en tel dan ook eens na wat ik nu ga zeggen) dan zal je zien, dat er over God de Vader drie vragen en drie antwoorden waren.

Over de Heere Jezus Christus (als ik goed geteld heb) vierentwintig en over de Heilige Geest maar één.

Misschien denk je bij jezelf: Hoe komt dat? Waarom is dat zo? Waarom maar één vraag en één antwoord?

Ik denk dat dat komt omdat (misschien moet ik het zo zeggen) de Catechismus rekening houdt met het karakter van de Heilige Geest. *Zo is de Heilige Geest*.

Hij werkt in stilte. Hij maakt geen ophef. Hij maakt geen lawaai. Hij werkt zonder gerucht en plaatst Zichzelf niet op de voorgrond, maar een juist beetje op de achtergrond.

De Bijbel vergelijkt de Heilige Geest met de *dauw*, je weet wel: die heel kleine druppeltjes water die 's nachts, als we het niet zien, heel stil, onhoorbaar op de aarde, op het gras vallen. En 's morgens zeg je: 'Kijk, mam, het heeft gedauwd!'

Het werk van de Heilige Geest is, zegt de Bijbel, ook als de *wind*. Ja, je hoort de wind wel (ook niet altijd, trouwens), maar je begrijpt de wind niet, je weet niet waar hij vandaan komt en waar hij naartoe gaat.

Zijn werk is ook zoals de *beentjes* van een ongeboren kindje in de buik van zijn moeder. Ook al zo wonderlijk, zo onbegrepen, zo verborgen, zo stil.

Zijn werk is ook, zo zegt de Bijbel, als een *zuurdesem*: het doortrekt, zonder dat iemand het ziet en merkt, het hele deeg. Het trekt er stilletjes helemaal doorheen.

De Heilige Geest werkt in stilte. Hij plaatst Zichzelf niet op de voorgrond, maar juist op de achtergrond. Dus is het eigenlijk wel heel goed, dat er maar één vraag is over de Heilige Geest.

Je moet denken aan wat zojuist is voorgelezen uit Johannes 16. Daar zegt de Heere Jezus: *Maar wanneer Die zal gekomen zijn, namelijk de Geest der waarheid, Hij zal u in al de waarheid leiden; want -en dan komt het- Hij zal van Zichzelf niet spreken, maar zo wat Hij zal gehoord hebben, zal Hij spreken, en de toekomstige dingen zal Hij u verkondigen* (Johannes 16:13).

Hij zal niet van Zichzelf spreken. Hij zal Zijn eigen Persoon niet op de voorgrond plaatsen.

En dus (als je met me meedenkt, jongens en meisjes) wanneer de Heilige Geest in het hart van een mens werkt, als Hij je een nieuw hart geeft, dan is het eigenlijk dus logisch dat ook die *mens* niet van zichzelf gaat spreken, dat ook die *mens* niet zichzelf op de voorgrond gaat plaatsen.

Alles wat heel veel kabaal maakt, alles wat heel veel lawaai maakt, alles wat heel veel ophef maakt, alles wat heel veel emotie en gevoel toont, alles wat aan de weg timmert

met reclame en publiciteit is niet van de Geest. Het is op z'n best vermengd met heel veel van de mens, die geneigd is *zichzelf* op de voorgrond te plaatsen.

Eén vraag dus en één antwoord, als het gaat over Wie de Heilige Geest is en over wat Hij doet.

En daarmee keert de Catechismus zich terecht tegen al het geesteloze kabaal van de wederdopers destijds, maar ook tegen al het geestige kabaal van mensen in deze tijd. De Geest werkt op de achtergrond, verborgen en in stilte.

En, zegt de Catechismus, Hij is samen met de Vader en de Zoon waarachtig en eeuwig God.

De Heilige Geest is God. *Waarachtig*, echt, zo staat er, *en eeuwig God*.

Dat weten we uit de Bijbel. Dat staat op heel veel verschillende plaatsen in de Bijbel.

De Heilige Geest wordt God genoemd bijvoorbeeld in de geschiedenis van Ananias en Saffira. Petrus zegt tegen hen: *Waarom heeft de satan uw hart vervuld, dat u de Heilige Geest liegen zou? (...) u hebt de mensen niet gelogen, maar Gode (God)*

(Handelingen 5). Dus de Heilige Geest is God.

Maar je mag in dit verband ook denken aan Zijn werk. Hij is de Schepper van de hemel en de aarde. Dat zegt Psalm 33: *Door het Woord des HEEREN zijn de hemelen gemaakt en door de Geest Zijns monds al hun heir* (Psalm 33:6).

En Job zegt: *Door Zijn Geest heeft Hij (God) de hemelen versierd* (Job 26:13).

Ook Psalm 104 bezingt de machtige daden van God de Heilige Geest als er staat: *De Geest vernieuwt het gelaat (het gezicht) van de aarde* (Psalm 104:30).

Wanneer de lentepracht zich aandient en alles zingt, en kleurt en geurt van nieuw leven dat in stilte wordt gewerkt, dan is dat het werk van God de Heilige Geest.

Ook de profeet Ezechiël heeft van Hem geprofeteerd in het Oude Testament, toen hij zei dat de Heilige Geest leven zou gaan scheppen in de Dode Zee (Ezechiël 47).

En wat denk je, jongens en meisjes, van het Nieuwe Testament? Blijkt niet de Godheid van de Heilige Geest daaruit, dat Hij de maagd Maria overschaduwde en dat ze daardoor, in die weg, zwanger werd van een Kindje, van de Heere Jezus Christus (Lukas 1:35)?

De Heilige Geest is het ook geweest (weer zo'n werk in stilte) Die de Bijbelschrijvers geïnspireerd heeft tot het schrijven van het Woord van...? Ja, terecht: het Woord *van God*. De Heilige Geest is God.

En dus alles wat in dit Boek staat, is het Woord *van God*. Daar staat geen mensenwoord bij. En dus heeft dit Woord *van God*, de Bijbel die je nu voor je hebt of in je handen hebt, ook altijd en voor alle situaties iets te zeggen.

Niet zomaar een mening, maar *Gods* mening.

Niet zomaar een boek, maar *Gods* boek.

Niet zomaar een woord, maar *Gods* Woord.

Want *Gods* Woord heeft Goddelijk gezag.

Uit heel de *schepping* blijkt dat de Heilige Geest God is.

En het blijkt ook (en misschien moet ik wel zeggen: het blijkt *vooral* ook) uit het werk van de herschepping, uit het werk van de bekering.

Het is de Heilige Geest, Die in stilte (zonder lawaai) geestelijk dode mensen opwekt uit hun geestelijke dood, hun dode zielen levend maakt, hen een nieuw hart geeft en het geloof in stilte plant in hun hart.

Het is de Heilige Geest, Die reinigt van de zonde, Die de zonde uit het leven van Zijn kinderen wegdoet, Die hun leven en hart vernieuwt naar het beeld van God en Christus. De Heilige Geest is de grote Kunstenaar en Bouwmeester van het bouwwerk van Gods Koninkrijk en genade. Hij is het Die, zoals Jesaja het zegt, *de stenen gans sierlijk legt en op saffieren grondvest* (Jesaja 54:11).

De Heilige Geest *is waarachtig (echt) en eeuwig God*. Eeuwig. Wij denken in seconden, minuten, uren, dagen, weken, maanden, jaren, maar dat is allemaal tijd.

Maar de Heilige Geest heeft geen begin (Hij is *van* eeuwigheid God) en geen eind (Hij is *tot* in eeuwigheid God).

Maar waar de Catechismus vooral in dit antwoord de nadruk op wil leggen (en daar begint het antwoord ook mee), is dat Hij dat *samen met de Vader en met de Zoon* is. Met andere woorden: Hij is de Geest *van de Vader* en ook de Geest *van de Zoon*.

Dat staat bijvoorbeeld in Johannes 15. Daar noemt de Heere Jezus de Heilige Geest de Geest van de waarheid, *Die van de Vader uitgaat* (Johannes 15:26).

En Paulus noemt Hem later (bijvoorbeeld in Galaten 4) ook *de Geest Zijns Zoons*, de Geest van de Zoon (Galaten 4:6).

Met andere woorden: Het is ondenkbaar dat de Vader en de Zoon er zouden zijn zonder de Heilige Geest. De Heilige Geest is samen met de Vader en de Zoon: de *Drie-enige God*.

De Heilige Geest is het, Die de Goddelijke Drie-eenheid vervult en vervolmaakt.

Er is (dat kunnen wij mensen niet begrijpen) een allerheerlijkste samenwerking tussen de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. De Heilige Geest verheerlijkt de Zoon (dat is ons voorgelezen), de Zoon verheerlijkt de Vader en de Vader verheerlijkt de Zoon.

En samen zijn deze drie Goddelijke Personen de *eeuwige en Drie-enige God*.

Jongens en meisjes, kom je de Heilige Geest eigenlijk in je Bijbeltje alleen in het Nieuwe Testament tegen, of kom je Hem ook tegen in het Oude Testament?

Jazeker, ook in het *Oude* Testament. Je moet straks maar kijken. Als je nog maar net in je Bijbeltje begonnen bent in Genesis 1, dan staat daar direct al: *En de Geest Gods zweefde* (weer in stilte!) *op de wateren* (Genesis 1:2).

En hoe vaak lees je in de eerste Bijbelboeken niet dat de Geest vaardig werd over richters, over leiders, over profeten?

En later zegt David (en daaraan kan je zien dat de Heilige Geest er echt is in het Oude Testament): *De Geest des HEEREN heeft door mij gesproken* (2 Samuël 23:2).

En je leest bijvoorbeeld ook, in de tijd van koning Jósafat, dat de *Geest komt in het midden van de gemeente*. Dat lijkt al een beetje op Pinksteren (2 Kronieken 20:14).

Hij was er in het Oude Testament. David bidt niet voor niets wat we gezongen hebben: *Ai, laat Uw Heilige Geest niet van mij scheiden*. Dat wil zeggen: Uw Heilige Geest, Die door Uw genade in mijn hart woont, laat Die Zich toch vandaar niet terugtrekken?' En zien we het ook niet in Jesaja 63:11, als er gevraagd wordt: *Waar is Hij* -en dan komt het- *Die Zijn Heilige Geest in het midden van hen stelde?*

Met andere woorden: de Geest van God woonde ook in de tijd van het Oude Testament onder het volk Israël in de harten van Gods kinderen.

Maar je merkt al lezend in het Oude Testament wel, dat de profeten steeds meer vooruit gaan kijken. Jesaja bijvoorbeeld, kijkt vooruit naar de Pinksterdag, als hij zegt: *Totdat over ons uitgegoten worde de Geest uit de hoogte; dan zal de woestijn tot een vruchtbaar veld worden, en het vruchtbare veld zal voor een woud geacht worden* (Jesaja 32:15).

De Heilige Geest was er wel, Hij woonde al onder Israël, Hij woonde al bij Zijn volk in het Oude Testament. Maar toch gebeurt met de Pinksterdag iets nieuws.

Wat gebeurt er dan?

Het is *niet* zo dat de Geest dan voor het eerst komt. Want Hij was er al.

Maar met Pinksteren wordt Hij *rijker, overvloediger uitgestort*, en (dat is het tweede) *de kring wordt wijder*: eerst woonde Hij onder Zijn volk in Israël, maar nu gaat Zijn werk zich uitbreiden tot de heidenen.

En de kring wordt zo wijd, dat uiteindelijk de leerling hier in de Catechismus zelfs als antwoord geeft: *Hij is mij, ook mij gegeven*.

Dat brengt ons bij het tweede aandachtspunt van de preek:

2. Zijn gave

Dat Hij ook mij gegeven is. De wending in de Catechismus is abrupt. Ineens wordt het heel persoonlijk. Hier spreekt een kind van God open en hartelijk als hij zegt: *Hij* (de Geest van God) *is ook aan mij gegeven*.

En dus dringt de vraag zich op: geldt dat alleen *die* man die hier antwoord geeft, of geldt dat ook u en mij? Is Hij *ook u*, is Hij *ook mij* gegeven?

Belangrijke vraag! Bijbelse vraag ook!

Paulus stelt hem, woordelijk zelfs, aan de discipelen in Efeze (Handelingen 19) als hij zegt: *Hebt u de Heilige Geest ontvangen, als u geloofd hebt* (Handelingen 19:2)?

Hebt u, heb ik de Heilige Geest ontvangen? Woont Hij ook in uw hart, in mijn hart?

Wie woont er eigenlijk in uw hart? Het is één van twee.

Is het Beëlzebul, de overste van de duivelen? Of is het de Heilige Geest?

Een derde optie is er niet! Wie woont er in uw hart, gemeente?

Ja, u kunt die vraag proberen te ontwijken, zoals u misschien ook weleens op huisbezoek probeert te doen. Uzelf verbergen achter wat vrome woorden, als u zegt: 'ja, maar dat moet me toch gegeven worden, nietwaar?'

Ja, maar daar *gaat* het hier nu juist over! Dat is nu precies de vraag!
De vraag is of Hij mij, of Hij u gegeven is. Niet ontwijken die vraag!
Niet in uw gedachten over iets anders beginnen, over de preek, over de organist, over uw Godvrezende grootmoeder... Niet doen! Geen vragen uit de weg gaan! Niet ontwijken!
Dit is een levensbelangrijke vraag: Is Hij *ook aan u gegeven*?

Geeft u eens eerlijk antwoord aan de Heere? Kijkt u toch alstublieft eerlijk in uw hart. Ik schetste u iets van de manier van werken van de Heilige Geest. Daar kunt u ook uw hart aan toetsen. Hij werkt *in stilte*. Als de dauw. Als een zuurdesem dat het hele deeg doortrekt. Als de wind uit Hooglied 4:16. De Heilige Geest waait met de noordenwind, Die levend maakt, Die een levend gemaakt hart ontdekt aan zonde en schuld. Hij laat me zien wie ik ben. Die schrale noordenwind breekt alles van mij af. Want het grote Godsgebouw dat de Heilige Geest gaat bouwen, wil Hij niet bouwen op iets van mij. En dus breekt de Heilige Geest (tot eer van God en Christus!) alles wat van mij is af. Totdat ik zeg met Jesaja: 'zelfs het beste wat ik dacht te hebben, mijn gerechtigheden, het is een wegwerpelijk kledingstuk' (Jesaja 64:6). De Geest waait met de noordenwind van ontdekking, maar ook met de zuidenwind van vertroosting. Hij heelt gebrokenen van hart en Hij verbindt ze in hun smarten.

Is de Heilige Geest *aan u* gegeven?

De Geest Die, zoals we lezen in Johannes 16, *overtuigt van zonde*.

Letterlijk staat er: Hij *ontmaskert*. Hij ontmaskert mensen als zondaars en laat ze buigen. Hebt u de Geest ontvangen? Kijk eens eerlijk terug in uw leven: bent u ooit ontmaskerd als zondaar voor God? Dat is het werk van de Heilige Geest: Hij overtuigt van zonde. *En, zegt de Heere Jezus, Hij overtuigt van gerechtigheid*.

Ook dat is Zijn werk, Zijn onmisbare werk. Hij overtuigt van het nutteloze van mijn gerechtigheid (het is een wegwerpelijk kledingstuk) en van het nut, van de waarde, van de onmisbaarheid en van de kostbaarheid van het werk en de gerechtigheid van de Heere Jezus Christus.

Dat is Zijn liefste werk: de Heere Jezus grootmaken, de Heere Christus verheerlijken. Het is het liefste werk van de Heilige Geest om in stilte de ogen en harten van zulke ontmaskerde, verslagen zondaars, gebroken zielen, te richten op Hem, op Christus, op de verdienste van Zijn kruis en op de gehoorzaamheid van Zijn leven. Om hun ogen te richten, zodat ze zullen zien op Zijn genade, op Zijn zwijgen in Zijn lijden, op Zijn sterven in hun plaats. *Ik voor u, daar u anders de eeuwige dood moest sterven*.

Dat is het liefste werk van God de Heilige Geest. En wat Hij dan zegt en wat Hij dan doet is als balsem, is als zalf in de dodelijke wond van dat ontmaskerde en verbroken hart, het is als de dauw op een dorstig land.

Het is Zijn liefste werk, zo staat er in de Catechismus, *om door een waar geloof Christus en al Zijn weldaden deelachtig te maken*. Dat wil zeggen: Hij dringt, Hij duwt, Hij stuwt de harten van die ontmaskerde zondaars naar *Hem*, naar Christus, toe. En Hij verbindt ze Zelf aan Hem. Dat is Zijn werk!

Hij bindt ze, Hij verbindt ze, Hij maakt ze één met Christus door een waar geloof.

En als u nu goed luistert, gemeente, dan hoort u helemaal niets van uzelf.
Helemaal niets. U hoort niets van wat wij mensen doen of gedaan hebben.

Er staat: Hij is mij *gegeven*.

Er staat niet: 'ik heb Hem verdiend', 'ik nam Hem', 'ik koos Hem'. Nee, niets van dat alles. Dit kind van God zegt: Hij is mij *gegeven*.

En bij alles wat Hij doet, daar komt helemaal niets van mijzelf bij. Want het is allemaal alleen Zijn werk. *Hij* verbindt door een waar geloof aan Christus.

Door een waar geloof. Dat ware geloof is de band, waarmee Hij ons hart aan Hem (aan Christus) verbindt. Dat doen we niet zelf. Het is allemaal het wondere, stille werk dat de Heilige Geest doet. Hij verbindt Gods kinderen door het geloof aan Christus, zodat ze deel krijgen aan Hem.

Hebt *u* de Heilige Geest ontvangen?

Kent u iets van Zijn werk in uw hart? Hij verbindt een schuldig hart aan Christus, aan dat geslachte Godslam, Dat onschuldig ter dood veroordeeld is voor doodschuldige mensen. En dus is de vraag ook: is die Christus, door het werk van de Heilige Geest, uw Liefste, uw Alles geworden? Uw een en uw al? Omdat u aan de weet kwam: Ik heb niets. Mijn beste werken, mijn gerechtigheid, het is een wegwerpelijk kledingstuk. Ik heb niets. Maar in Hem is alles, voor een verloren en doodschuldig mens zoals ik ben.

De Heilige Geest brengt mensen die in hun hart vol zitten van weerstand, verzet en vijandschap tegen genade tot Christus en verbindt ze aan Hem.

Hij maakt ze (zo staat er) *Christus deelachtig*. Dat wil zeggen: Hij maakt ze *één* met Christus.

Hij (is) ook mij gegeven, zo zegt de Catechismus, opdat Hij mij door een waar geloof Christus en al Zijn weldaden deelachtig make.

Christus, en *al Zijn weldaden*. Dat wil zeggen: alles wat de Heere Jezus verdiend heeft, alles wat Hij gedaan heeft voor Zijn kinderen, dat alles neemt de Heilige Geest, Hij geeft het, Hij past het toe in hun hart: vergeving van zonden, verzoening met God, vrede met de hemel en vernieuwing van hart en leven in het leven van elke dag.

En omdat de kleingelovige harten van Gods kinderen dat zo moeilijk kunnen en durven geloven, geeft de Heere hier voorin de kerk bij de bediening van het Heilig Avondmaal een *teken*, als Hij tegen zulke mensen zegt: 'Even zeker bent u één met Christus, als dat u nu één wordt met het brood dat u eet en met de wijn die u drinkt.' Doe dat tot Zijn gedachtenis.

U zegt misschien bij uzelf: 'Ja, maar juist op dat punt heb ik zoveel strijd. Zou dat wel waar zijn? Dat is nu juist mijn hartevraag: heb ik de Heilige Geest wel ontvangen? Ik ben zo slecht en ik vraag me af: ken ik wel echt genoeg van mijn slechtheid? En de duivel zegt ondertussen: je bent te slecht, je hebt toch geen heil bij God. En als ik naar mijn

leven kijk, dan moet ik eerlijk zeggen: het lijkt eerder slechter dan beter te worden. En dan nog dat bedrieglijke hart.'

Wat voel je dan je kleinheid als mens, je nietigheid en je afhankelijkheid als hier staat: *door een waar geloof Christus en al Zijn weldaden deelachtig.*

Dan zucht je toch in je hart: 'ik kan het niet geloven, Heere, mijn ongeloof. Ik kan en durf mijn hand er niet op te leggen. Ik weet niet hoe het moet. Ik heb het niet van mezelf. En ik kan het ook niet pakken.'

Dat klopt ook. Daarom staat het hier ook zo: *dat Hij ook mij gegeven(!) is.*

Met andere woorden, degene die het antwoord geeft, zegt: 'ik heb Hem *gekregen!*'

Wat trouwens (even tussendoor) ook aangeeft dat je daar nooit trots op kunt en mag worden. Want wat is er een hemelsbreed verschil tussen: 'ik *heb* het' en: 'ik heb het *gekregen.*' Maar goed, dat terzijde.

Hoe nu verder met uw zielevraag en met uw strijd?

Goed lezen wat hier staat. Wat hier staat is bedoeld als troost! Het troostboek van de Catechismus zegt als het ware: U *kunt* het niet doen. Maar u *hoeft* het ook niet te doen. Het is de Heilige Geest Die het doet. *Hij* verenigt door een waar geloof met Christus en *Hij* deelt al Zijn weldaden uit.

Hij doet het. Hij geeft het geloof. Hij geeft ogen om te zien. Hij geeft een hart om het te geloven. Hij geeft handen om te leggen op het hoofd van het Lam.

Hij is het, de Heilige Geest, Die een weg baant waar ik geen weg meer zie.

Het is de Geest van Christus Zelf, Die de blinde Bartiméüs roept, zodat omstanders zeggen: 'Sta op, man, heb goede moed, Jezus roept u!'

En als de avondmaalstafel in het midden van de gemeente aangericht staat, dan zeggen we met Martha (maar niet vergeten: het is de Heilige Geest Die het zegt): '*De Meester is daar en Hij roept u.*' En Hij alleen is het, de Heilige Geest, Die dwars door ons ongeloof en onvermogen heen wil breken, ons bij de hand wil nemen en ons wil brengen daar, waar we in eigen kracht niet kunnen komen.

Maar doet u ondertussen met uw aangevochten hart één ding niet.

In al uw strijd, vragen en twijfel (uw hart is er vol van -en ik begrijp het- als u naar uzelf kijkt), maar doet u (als de Heere in uw leven gekomen is, één ding niet: alles ontkennen.

Doe één ding: bidt. Het is beter om te bidden en te vragen, dan om tegen te spreken.

Ik bedoel dit (en ik zeg dit tegen die mensen in wier hart de Heere werkt): u kunt bij alles wat u denkt of zegt ook de Heilige Geest bedroeven. Dat is ook een gevaar (zeker ook in een week van voorbereiding op het Heilig Avondmaal): dat je in ongeloof, strijd en twijfel een verkeerde en harde conclusie gaat trekken, en dat je in al je strijd en twijfel het werk van de Heere (wat Hij *wel* gewerkt heeft in je hart) gaat ontkennen en met Petrus gaat zeggen: *Ik ken de Mens niet.*

Bedroef de Heilige Geest niet. Niet doen.

Het is beter, als u het niet meer weet, om in alle strijd en twijfel te *vragen*, om te *bidden* om licht en helderheid, dan om met één grote veeg het werk van de Heere in uw leven te

ontkennen, van tafel te vegen en weg te gooien. *Veracht*, zegt Zacharia, *de dag van de kleine dingen niet* (Zacharia 4:10).

Bid dan liever, vraag dan liever om het licht en de leiding van de Heilige Geest.

Denkend aan wat de Heere Jezus zegt in Lukas 11: *En wat vader onder u, die de zoon om brood bidt zal hem een steen geven of ook om een vis zal hem voor een vis een slang geven? Of zo hij ook om een ei zou bidden, zal hij hem een schorpioen geven? Indien dan u, die boos (u die slecht) bent ('ja, Heere, dat ben ik'), weet uw kinderen goede gaven te geven, hoeveel te meer zal de hemelse Vader de Heilige Geest(!) geven degenen die Hem bidden?* Bedroef de Heilige Geest niet.

Het is Zijn liefste werk, zegt de Catechismus, om *door een waar geloof Christus en al Zijn weldaden deelachtig te maken*. Het doopformulier zegt het iets anders, u kent die uitdrukking wel: *toe-eigenende hetgeen wij in Christus hebben, namelijk* (twee dingen): *de afwassing* (de vergeving) *van onze zonden en* (dat hoort er ook bij!) *de dagelijkse vernieuwing van ons leven*.

Afwassing van zonden en dagelijkse vernieuwing van ons leven, dat hoort bij elkaar. Zoals de zuurdesem in stilte het hele deeg doortrekt, zo doortrekt de Geest met Zijn werk als het goed is heel ons dagelijkse leven, in alle aspecten daarvan. Zoals een hart het bloed door alle slagaders heen pompt naar alle delen van ons lichaam, zo ook wil de Heilige Geest alle aspecten van het leven van Gods kinderen vernieuwen: ons denken, ons voelen, ons praten, ons zwijgen, ons doen, ons laten, ons verlangen, ons wensen, ons dromen, alles.

Hier nog maar ten dele. En we voelen dat met pijn en verdriet in ons hart. En we zuchten daarom: *Ik ellendig mens*. Hier ten dele, maar de Geest werkt door, zodat het uiteindelijk toch wordt, zoals het staat in Psalm 68, wat we nu eerst samen gaan zingen, Psalm 68:7:

Gelijk een duif, door 't zilverwit

En 't goud, dat op haar veed'ren zit,

Bij 't licht der zonnestrallen

Ver boven andere vogelen pronkt,

Zult gij, door 't Goddelijk oog belonkt

(Hooft u wel? Het is het werk van God en van God alleen!)

Weer met uw schoonheid pralen.

We zingen samen Psalm 68:7.

Het geloof in de Heilige Geest, daar gaat het vanmiddag in de Catechismus over.

Over Zijn Persoon, over Zijn gave en nu in derde plaats nog over:

3. Zijn troost

Als de Catechismus zegt: *Mij trooste en eeuwig bij mij blijve*.

'Als kind van God', zeg je, 'heb je vast alleen maar verdriet. Alleen maar tranen over de zonden.' Je zegt: 'Dat vind ik helemaal niet leuk.'

Maar, zoals je het zegt, klopt het niet.

Het is waar: je hebt verdriet. Maar er is meer. Er is verdriet én troost. En daarom is het leven met de Heere zo'n gelukkig leven. Daarom is het zo goed om de Heere te dienen. Er is verdriet, maar er is ook troost.

Heel veel troost.

En weet je Wie dat doet, dat troosten, dat drogen van tranen in je hart? Dat doet God de Heilige Geest.

Eigenlijk hebben Gods kinderen, eigenlijk heb je als je een nieuw hart hebt twee Troosters. Dan heb je bij alle verdriet dubbele troost. Dan heb je één Trooster in de hemel: dat is de Heere Jezus. En dan heb je nóg een Trooster: dat is de Heilige Geest, Die dan woont in je hart.

Weet je wat Hij daar doet? Wat doet de Heilige Geest allemaal in het hart van een kind van God? Heel veel dingen. Ik zal er een paar noemen.

Hij leert ons (in stilte), zegt Paulus, om de werkingen van het lichaam, om de zonde te doden. Wij kunnen dat niet. Wij hebben geen kracht om de zonde te doden. En dat doet ons pijn. Maar wat een troost (is dat geen echte troost?!): Hij zal ons leren om de werkingen van de zonde in ons lichaam te doden. Dat doet *Hij* (Romeinen 8:13).

En daarbij neemt de Heilige Geest ons in dit moeilijke leven bij alle vragen, maar vooral in alle moeilijke hartevragen, als het ware bij de hand. *Want*, zo zegt Paulus in Romeinen 8, *zovelen als er door de Geest van God geleid worden, die zijn kinderen Gods* (Romeinen 8:14).

En als we niet meer weten wat we bidden moeten (misschien hebt u daar ook weleens last van), als we niet meer weten wat we bidden moeten, als ons gebed wegsterft zonder woorden *dan*, zegt Paulus, *komt de Geest erbij*. Is dat geen troost?

En desgelijks komt de Geest onze zwakheden mede te hulp, want wij weten niet te bidden gelijk het behoort maar de Geest Zelf bidt voor ons (in ons) met onuitsprekelijke zuchtingen (Romeinen 8:26).

En in tijden van donkerheid en dodigheid in ons hart is het de Geest, Die ons leven schenkt. Wij kunnen het niet maken. Maar de Heilige Geest komt en geeft nieuw leven. *Want*, zegt Paulus, *de letter doodt maar de Geest maakt levend* (2 Korinthe 3:6). Hij is het die het hart levend maakt.

Het is ook de Heilige Geest, Die Zijn kinderen laat zien (en wat is dat een troost!), dat ze werkelijk, echt kinderen zijn. Ik denk aan wat Paulus schrijft in Romeinen 8:

Dezelve Geest getuigt met onze geest (vanbinnen) dat we (echt) kinderen Gods zijn (Romeinen 8:16).

Het is ook de Heilige Geest Die die kinderen, die dat van verwondering, kleinheid en blijdschap zo moeilijk kunnen geloven, leert om de Naam van de Vader uit te spreken.

Zoals Paulus in Galaten 4 zegt: *En overmits gij kinderen zijt, zo -en dan komt het- heeft de Geest van Zijn Zoon uitgezonden in uw harten, Die roept (en zeg het maar na): Abba, Vader!* (Galaten 4:6)

Het is de Heilige Geest, Die ons ook leert wandelen in een nieuw leven, Die ons leert om te wandelen door de Geest, om, zoals Paulus zegt, de zonde te doden en die teniet te doen. Om in een nieuw leven te leven, niet gericht op de wereld, op de dingen die voorbijgaan, maar gericht op de wereld die komt, in de dag van de eeuwigheid. *Want, zegt de apostel, wij verwachten (zo leven we, daar hebben we onze verwachting op gezet, daar is ons leven op gericht) door de Geest uit het geloof de hoop der rechtvaardigheid* (Galaten 5:5).

Het is ook de Heilige Geest, Die ondertussen in de tijd dat we hier op aarde zijn, een levende band, een levende verbinding schept tussen de hemel en ons hart. *Want door Hem hebben wij beiden, zegt de apostel, de toegang door één Geest tot de Vader* (Efeze 2:18).

Een leven van tranen, zeg je? Een leven van verdriet?

Ja, ook een leven van tranen en verdriet. Om onszelf.

Maar ook een heel gelukkig leven. Met deze troost. Het is niet een troost die je vandaag hebt en die je morgen weer kwijt bent. Nee, het staat hier en het komt uit de Bijbel: *Hij, die Trooster, blijft bij ons tot in eeuwigheid*, zoals de Heere Jezus dat beloofd heeft. Hoor toch het woord van Christus, o, ongetroosten. De Heere heeft het Zelf gezegd tot uw troost: *Ik zal de Vader bidden en Hij zal u een andere Trooster geven opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid, namelijk de Geest der waarheid welke de wereld niet ontvangen kan, want zij ziet en kent Hem niet. Maar u kent Hem en Hij zal bij u blijven en zal in u zijn* (Johannes 14:16,17).

Ja, er is een dubbele troost als de Heere Jezus zegt: *Ik zal u geen wezen laten. Ik kom weder tot u* (Johannes 14:18).

Er is troost voor ongetroosten. Deze Geest van God, de Heilige Geest, Die met de Vader en de Zoon de eeuwige God is, zegt heden tot u: *verdrukte, door onweder voortgedrevene, ongetrooste, zie, Ik zal (u weet niet hoe het moet, maar de Heilige Geest zegt: Ik zal) uw stenen gans sierlijk leggen en u op saffieren grondvesten* (Jesaja 54:11).

Maar uw situatie is met recht troosteloos, u, die geen deel hebt aan de Heilige Geest.

Hebt u de Heilige Geest ontvangen?

U zegt: 'Nee.'

Als de Geest niet woont in uw hart, wie woont daar dan wel?

Uw situatie is echt troosteloos.

Dat is nog eens om van te huilen!

Troosteloos..., maar niet hopeloos.

Door de zonde is uw hart, net zoals mijn hart dat was, onbewoonbaar voor de Heilige Geest. Maar als God de Heilige Geest werkt, dan werkt Hij onweerstaanbaar, dan kunt zelfs u Hem niet tegenhouden. Daar kunt zelfs u niet tegenop.

En dan *maakt* Hij plaats, waar geen plaats is. Dan maakt Hij plaats voor Zichzelf en Zijn eigen woorden. Dan breekt Hij ons verzet, dan breekt Hij die hermetisch gesloten deuren van ons hart open.

Hij doet het allemaal Zelf. Hij is zoveel sterker dan uw verzet, dan uw weerstand, dan uw vijandschap, dan uw zonde, dan uw ongeloof.

Hoe het gebeuren zal? Hoe Hij het doet? We zullen het nooit begrijpen. Maar één ding is zeker en laat dat uw gebed en verlangen zijn: deze God, de Heilige Geest, kan en wil een hart wat onbewoonbaar verklaard is op onverklaarbare wijze toch weer gaan bewonen.

En dus, bid u toch ook om dat werk van de Heilige Geest.

Want, o onbekeerden, u geldt: troosteloos, uitermate troosteloos, maar nog niet: hopeloos.

Indien dan u, die boos (slecht) bent, weet uw kinderen goede gaven te geven, hoeveel te meer zal de hemelse Vader de Heilige Geest geven degenen die Hem bidden?
(Lukas 11:13)

Bid dan en u zal gegeven worden.

Amen.

Slotzang Psalm 138:4:

Als ik, omringd door tegenspoed,
Bezwijken moet,
Schenkt Gij mij leven;
Is 't, dat mijns vijands gramschap brandt,
Uw rechterhand
Zal redding geven.
De HEER' is zo getrouw, als sterk;
Hij zal Zijn werk
Voor mij volenden,
Verlaat niet wat Uw hand begon,
O Levensbron,
Wil bijstand zenden.